

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van
Accountants (NBA)
T.a.v. het Adviescollege voor Beroepsreglementering
consultatie-wet-en-regelgeving@nba.nl

Eindhoven, 23 september 2020

Kenmerk : SB/KvG/20-005

Betreft : Reactie BDO op Consultatiedocument Standaarden 3900N en 4415N

Geacht adviescollege,

Hierbij ontvangt u onze reactie op het 'Consultatiedocument Standaarden 3900N en 4415N'.

Allereerst willen wij onze dank uitspreken voor de wijze waarop de afgelopen periode door de NBA is gewerkt aan de totstandkoming van de concept standaarden en het overleg dat omtrent het controleprotocol heeft plaatsgevonden met SZW. Wij realiseren ons dat dit een gecompliceerd traject is geweest waarbij continue een afweging gemaakt diende te worden tussen de behoefte van de overheid om verantwoording af te leggen over de bestede subsidiegelden enerzijds en de mogelijkheden die vanuit accountants aanwezig zijn om in deze behoefte te voorzien anderzijds.

Zowel het controleprotocol als de concept standaarden vinden wij transparant en een goede bijdrage leveren aan de verdere afwikkeling van de NOW-subsidie voor zowel de overheid als de betrokken ondernemingen.

Alvorens de vragen in het consultatiedocument te beantwoorden maken wij graag van de gelegenheid gebruik om enkele generieke observaties en aandachtspunten met u te delen.

Generieke observaties en aandachtspunten

Wij waarderen het streven, zoals verwoord in de toelichting van Minister Koolmees in de brief aan de Tweede Kamer van 8 september, naar evenwicht tussen zorgvuldig onderzoek naar uitgave van grote sommen belastinggeld en oog voor de administratieve lasten van ondernemingen die in een moeilijke situatie subsidie hebben aangevraagd.

Administratieve lasten

Ondanks bovenstaande inspanningen maken wij ons zorgen over de in het protocol voorgeschreven werkzaamheden die nodig zijn om een accountantsverklaring af te kunnen geven. Met name het kosten/baten aspect voor de ondernemingen in de huidige tijd van crisis is een aandachtspunt. Maatschappelijk gezien zouden het ministerie en de NBA ernaar

moeten streven dat geen substantieel gedeelte van de NOW-subsidies nodig is om de controle van de naleving van de subsidievoorwaarden te bekostigen. Gelet op de omvang van de uit te voeren werkzaamheden, zoals voorgeschreven in het protocol, lijkt dit in een aantal gevallen echter onvermijdelijk. De werkzaamheden en de hierbij behorende tijdsbesteding van de accountant kunnen in voorkomende gevallen economisch onverantwoord blijken te zijn ten opzichte van de verkregen subsidie. Hoewel wij ons realiseren dat het opstellen van het accountantsprotocol de verantwoordelijkheid is van SZW, vinden wij het relevant om aandacht te vragen voor de hoogte van de bijbehorende administratieve lasten. Wij verzoeken de NBA om, eventueel in overleg danwel in samenspraak met SZW, hieromtrent te communiceren richting de ondernemingen.

Mogelijkheid tot intrekking van de subsidieaanvraag

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij het op voorhand duidelijk is dat het ontvangen voorschot geheel terugbetaald zal moeten worden. Hierbij voldoet een accountantscontrole niet aan de randvoorwaarden voor een Assurance opdracht zoals vermeld in artikel 22.6 van het stramien voor Assurance opdrachten, omdat het rationele doel van de opdracht ontbreekt. In een dergelijk geval is van belang dat het voor de werkgever duidelijk is hoe overgegaan kan worden tot intrekking van de aanvraag tot subsidie. Wij verzoeken de NBA om met SZW in overleg te gaan om de mogelijkheid en de procedure hiervoor nadrukkelijker onder de aandacht te brengen.

Reactie op de consultatievragen

Vraag 1: Heeft u opmerkingen bij de beschreven diversificatie wetende dat deze primair de verantwoordelijkheid is van SZW?

Organisaties die gebruik maken van de mogelijkheid om de omzetsdaling te berekenen op werkmaatschappij niveau, omdat de omzetsdaling van de groep minder dan 20% bedraagt, zijn verplicht een Assurance opdracht te laten uitvoeren zoals vermeld in de kamerbrief op pagina 4. Wanneer dit kleine organisaties betreft die niet onderhevig zijn aan accountantscontrole zal dat in veel gevallen leiden tot relatief hoge kosten in verhouding tot het te ontvangen subsidiebedrag, omdat een redelijke mate van zekerheid gewenst is.

Vraag 2: Heeft u vragen over de gekozen afrekenmethodiek, hoewel die niet door de NBA wordt bepaald, die naar uw mening in de standaarden zouden moeten worden toegelicht?

De afrekenmethodiek, zoals geschetst in het accountantsprotocol, is transparant en maakt het voor alle betrokken partijen op voorhand duidelijk wat de gevolgen zullen zijn van de verschillende soorten verklaringen die afgegeven kunnen worden. Echter ten aanzien van de verklaring met beperking, die dient te worden afgegeven indien er een onzekerheid van materieel belang bestaat, is de accountant verplicht om een onzekerheidsinterval te bepalen. Verdere handvatten, methodieken of voorbeelden voor het bepalen van dit onzekerheidsinterval zijn gewenst.

Daarnaast vragen wij aandacht, ook in de communicatie vanuit SZW, voor de mogelijkheid om tot vroegtijdige intrekking van de subsidie over te gaan in situaties waar sprake zal zijn van nagenoeg zekere terugbetaling van de subsidie; dit zoals eerder toegelicht in deze brief.

Vraag 3: Geeft het in hoofdstuk 4 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Een samenstellingsverklaring bij een aanvraag tot afrekening betekent dat de accountant zich kan vinden in de aanvraag tot afrekening (4415.3 en de uitleg in hoofdstuk 4 van het consultatiedocument). Enig alternatief voor de accountant die, ook na navraag, niet toe kan stemmen, is het teruggeven van de opdracht (4415.3). De formulering van de (aanvullende) werkzaamheden in het protocol en het feit dat UWV de samenstellingsverklaring ziet als basis om de definitieve subsidie te berekenen en vast te stellen wekt de indruk dat de accountant met het afgeven van de samenstellingsverklaring een conclusie trekt over de betrouwbaarheid van de afrekening waarop de gebruiker (UWV) besluiten kan baseren. Dit is niet in lijn met de strekking van een aan Assurance verwante opdracht (4400 of 4410).

Daarnaast kan het voorkomen dat uit cliënt acceptatie werkzaamheden, waaronder collegiaal overleg, indicaties van fraude blijken. Het weigeren van de opdracht ligt in dat geval voor de hand. Uit de standaard blijkt niet dat sprake is van een meldplicht bij het UWV en de Inspectie SZW. Nadere guidance hieromtrent is gewenst om te voorkomen dat ten aanzien van dit fraude aspect een maatschappelijke verwachtingskloof ontstaat.

Vraag 4: Geeft het in hoofdstuk 5 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Conceptueel kunnen wij ons vinden in het feit dat er één assurance-standaard is ontwikkeld die zowel bij een opdracht gericht op een redelijke mate van zekerheid als bij een opdracht gericht op een beperkte mate van zekerheid kan worden toegepast. Beide opdrachten leiden echter tot een verklaring waarvan de exacte inhoud nog niet bekend is. Wij kunnen ons derhalve nog geen oordeel vormen omtrent de bewoording van deze verklaring en maken hiervoor een voorbehoud. Daarnaast vragen wij aandacht voor hetgeen eerder in deze brief is benoemd ten aanzien van de administratieve lasten.

Vraag 5: Geeft het hierboven met betrekking tot verantwoordelijke organisaties en controleobjecten beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Ten aanzien van hetgeen uiteen is gezet in hoofdstuk 6 zijn wij van mening dat dit in voorkomende gevallen kan leiden tot buitenproportionele administratieve lasten van accountantscontroles ten opzichte van het betreffende subsidiebedrag, bijvoorbeeld in geval van private equity structuren waarbij geen consolidatie heeft plaatsgevonden in het verleden.

Vraag 6: Geeft het hierboven met betrekking tot omzet 2019 beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in de toelichting en de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van de omzet 2019. In de standaarden zou expliciet opgenomen mogen worden dat dit ook voor dossiers geldt die toezien op de controle van de jaarrekening 2019 (t.a.v. werk rondom referentieperiode). Ten aanzien van de praktische bepaling van de omzet 2019 bij ondernemingen met een gebroken boekjaar zijn verdere voorbeelden gewenst. De verwijzing naar paragraaf 4415.30 kunnen wij overigens niet plaatsen.

Vraag 7: Geeft het hierboven met betrekking tot de AAV standaard beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in hetgeen is vermeld in hoofdstuk 6.2.

Vraag 8: Geeft het hierboven met betrekking tot beperkte mate van zekerheid beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in hetgeen is vermeld in hoofdstuk 6.3.1.

Vraag 9: Geeft het hierboven met betrekking tot inherente beperkingen beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in hetgeen is vermeld in hoofdstuk 6.3.2 ten aanzien van de toepassing van inherente beperkingen. Verdere voorbeelden van de toepassing van inherente beperkingen bij een verklaring met een beperkte mate van zekerheid in combinatie met het uitschrijven van een aantal scenario's en door middel van het opstellen van een beslisboom zou de praktijk verder ondersteunen bij de praktische toepassing hiervan.

Vraag 10: Geeft het hierboven met betrekking tot de pro forma berekening beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij verwijzen hiervoor naar de reactie op vraag 2. Verdere handvatten en voorbeelden voor het bepalen van dit onzekerheidsinterval zijn gewenst.

Vraag 11: Geeft het hierboven met betrekking tot de samenvatting bij een oordeelonthouding aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop de samenvatting bij oordeelonthouding in het geval van inherente beperkingen wordt toegelicht in de controleverklaring; de tekst zoals

opgenomen in de concept-standaard bij 79R achten wij passend.

Vraag 12: Geeft het hierboven met betrekking tot overeenkomstige toepassing beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

De toepassing van bijlage 1 is een goede toevoeging en biedt ondersteuning aan de accountant.

Vraag 13: Geeft het hierboven met betrekking tot gedeelde verantwoordelijkheid beschrevene aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassingen van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in hetgeen is vermeld in hoofdstuk 6.3.6.

Vraag 14: Geven de hierboven genoemde overige relevante zaken aanleiding tot opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij kunnen ons vinden in hetgeen is vermeld in hoofdstuk 7. Daarnaast vinden wij dat het thema data-analyse een meer prominente plek mag krijgen binnen de standaarden zelf in plaats van dit (slechts) te noemen in een A-paragraaf.

Vraag 15: Geeft Standaard 4415 aanleiding tot opmerkingen anders dan reeds eerder gemaakte opmerkingen die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

- Paragraaf 4415.15 en 4415.A12 zijn tegenstrijdig. In paragraaf 4415.15 wordt gesteld dat 4415 compleet en zelfstandig toepasbaar is. In A12 worden andere standaarden betrokken 'zoals 240 en 4410'. Het woord 'zoals' geeft daarenboven aan dat deze verwijzingen niet limitatief zijn wat in tegenspraak is met de strekking van artikel 15.
- Paragraaf 4415.43 geeft de elementen van de samenstellingsverklaring weer. De vermeldingen dat 'uit de aanvullende werkzaamheden geen bevindingen zijn gebleken' en dat 'niet is gebleken dat andere informatie opgenomen in de aanvraag tot vaststelling niet verenigbaar is met de NOW-aanvraag' veronderstellen een vorm van 'negative Assurance', hetgeen niet past binnen een aan Assurance verwante opdracht.

Vraag 16: Geeft Standaard 3900 aanleiding tot opmerkingen anders dan die reeds eerder zijn gemaakt die tot aanpassing van de standaard moeten leiden, en waaruit zouden die aanpassingen dan moeten bestaan?

Wij hebben geen additionele opmerkingen.

Tot zover onze reactie. Mochten hierover nog verdere vragen of opmerkingen zijn, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V., / Accountants en Bedrijfsadviseurs B.V.,
namens deze,

Pascal Belfroid RA
Lid MT A&A

Alfred Verloop AA
Lid MT A&B
